

Elias Lahtinen

2020

**UNNATURAL
NATURAL**

Tiivistelmä

Opinnäytetyö Unnatural natural käsittelee rakennettujen ympäristöjen vaikutusta ihmisiin ja eläimiin. Kokonaisuuteen kuuluu video ja valokuvainstallaatioista koostuva taiteellinen osuus ja aihetta tieteellisesti tutkiva kirjallinen osuus, sekä työprosessin kulku ja tilasuunnitelma. Taiteellinen osuus on tilaan suunniteltu näyttelykokonaisuus, joka vie katsojan aiheeseen tunnetasolla. Kirjallisessa osuudessa tekijä tutkii tarkemmin tieteellisiä vaikutuksia ja avaa työprosessia, kuinka tekniset valinnat vaikuttavat teoskokonaisuuteen.

Abstract

Thesis Unnatural natural discusses about affects of built environments to humans and animals. It contains a artistic part: a video and a photoinstallation, a scientificly researching literary part, a work process analyse and a space plan. Artistic part is an exhibition planned to a gallery space which introduces the topic to the audience in a emotional level. In the literary part author researches spesifically scientific effects and shows how technical choices affect on the whole work.

Tiivistelmä / Abstract

1 Johdanto

Unnatural natural

2 Rakennetut ympäristöt

- 2.1 Keinotekoinen luonto
- 2.2 Eläintarhat

3 Luonto, ihminen ja aivot

- 3.1 Luontosuhteemme tänä päivänä
 - 3.1.1 Antropomorfismi
- 3.2 Käsitys ympäristöstä
 - 3.2.1 Luonnon estetiikka
 - 3.2.2 Aistit
- 3.4 Luonnon positiivinen vaikutus
 - 3.4.1 Henkinen ja fyysinen vaikutus
 - 3.4.2 Attention Restoration Theory (ART)
 - 3.4.3 Stress Recovery Theory (SRT)

4 Ympäristö ja taide

- 4.1 Luonto osana taidetta
- 4.2 Taideaktivismi

5 Prosessi

- 5.1 Projektin muodostuminen
- 5.2 Inspiroivat artistit
- 5.3 Idean kehittyminen ja eri mediat
- 5.4 Tila

6. BredaPhoto 2020

7. Yhteenveto

Lähteet

Liitteet

1

JOHDANTO

Unnatural natural

Opinnäytetyöni tutkii urbaanin ihmisen näkökulmasta ihmisen mutkikasta luontosuhdetta. Selvitän miten ihmisten rakentamat ympäristöt poikkeavat luonnollisista ympäristöistä ja miten ihmiset ja eläimet reagoivat luontoon ja ympäristöön, jossa he elävät.

Mitä tieteellisiä vaikutuksia erilaisilla ympäristöillä on ja kuinka aivomme reagoivat niihin? Mitä eroa on luonnollisella ja epä luonnollisella ympäristöllä? Miten koemme ympäristön henkisesti ja fyysisesti?

Asiaa tarkastellaan psykologian, estetiikan, historian, tutkimusten ja taiteen kautta. Kokonaisuudessa yhdistyy tiede ja installaatiotaiteen ilmaisukeinot.

Työni tarkoitus on saada pohtimaan millaisia vaikutuksia keinotekoisella luonnolla on ihmisiin, eläimiin ja ympäröivään maailmaan. Haluan katsojan pohtivan omaa luontosuhdettaan ja mahdollista luonnosta erkaantumisen tunnetta. Näyttelykokonaisuus tuo keinotekoisien ympäristöjen katsojalle koettavaksi tilaan ja luo kokonaisvaltaisen kokemuksen, jossa yhdistyy näkö,kuulo ja tuntoaistit.

Tavoitteeni on herättää ajatuksia maailmasta ja siitä, millaisessa ympäristössä haluamme elää.

Kuten luonnossa, niin myös näyttelyssä tiedon välittäminen, havainnointi ja sen vastaanottaminen on tärkeää. Pysin näyttelyssä edellä mainittuun lopputulokseen ja sen onnistumiseksi kokonaisuus sisältää useampaa eri formaattia.

Opinnäytetyöni on kooste 2 vuoden aikaisista projekteista, jotka käsittelevät samaa aihepiiriä. Tekstiosuus sitoo nämä työt yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

2

RAKENNETUT YMPÄRISTÖT

2.1 Keinotekoinen luonto

Voiko luonnollisen ympäristön korvata keinotekoisilla materiaaleilla? Ja millainen vaikutus sillä on ihmisen aivoihin? Ihmisten muutto on suuntautunut viime vuosina enemmän ja enemmän suuriin kaupunkeihin maaseutujen sijaan. Nykyihminen on siis vieraantunut luonnosta jonkin verran, eikä kaikilla ole mahdollisuutta olla luonnon kanssa tekemisissä tarpeeksi.

Olen kiinnittänyt viimeisen kahden vuoden aikana paljon huomiota luontoteemaiseen sisustukseen erilaisissa ympäristöissä. Olen nähnyt näitä paljon toimistoissa, julkisissa tiloissa ja urbaaneissa ympäristöissä useasti törmää tällaiseen.

Kuva 1 Seinämaisema Abc-huoltoasemalla Lahdessa

Keinotekoisien ympäristöjen yleistyessä olen pohtinut ympäristöstä vieraantumista ja miten se vaikuttaa ihmisen kehitykseen. Tällaisella kuvastolla on muun muassa positiivinen vaikutus ihmiseen, kuten mainitsen 3.4 luvussa, mutta ei kaikilla tasoilla.

Katsottuani mielenkiintoisen videon “National geographic live”, jossa meribiologi Tierney Thys puhui siitä, että meistä on tullut vuonna 2010 virallisesti urbaani laji, jossa useampi elää kaupungissa, kuin muualla. Tämä trendi on myös kasvussa ja sen takia useampi meistä työskentelee sisätiloissa, kaukana oikeasta luonnosta.

Tierney Thys kertoo, että keskiverto amerikkalainen tai eurooppalainen viettää noin 90% ajastaan sisällä. Kymmenestä jäljelle jäävästä prosentista 5% ihminen viettää autossa tai muussa kulkuvälineessä. Tämä on suhteellisen moderni asia ja on useita tutkimuksia siitä, miten tämä vaikuttaa ihmisiin niin henkisesti kuin fyysisestikin. (National Geographic, 2015)

Löysin kiinnostavan artikkelin “Can artificial grass and fake trees replace our need for ‘real’ nature? (2016, Martin Dallimer, Christopher Hassall, Ian Kellar)” Artikkelissa käsiteltiin urbaania ympäristöä ja sitä miten viheralueista on tullut yhä tärkeämpi osa kaupunkisuunnittelua.

On tieteellisesti todistettu, että tällaiset puistot ja viheralueet lisäävät yleistä viihtyvyyttä, vähentävät rikollisuutta ja auttavat ihmisiä tutustumaan helpommin toisiinsa. Kuitenkin puistojen tekeminen on kallista ja niiden ylläpito on osoittautunut vaikeaksi. Puistojen rakentamiseen on myös halvempi tapa ja se on helpompi toteuttaa. Artikkelissa pohditaan, että tarvitsemmeko me luontoa edes mihinkään, kuin on tällaisia vaihtoehtoisia tapoja. Luvussa 2. käsitelen sitä, miten aivot ovat yhteydessä luontoon. Mutta on hyvä olla vaihtoehtoisia tapoja olla “luonnon” kanssa tekemisissä.

Kuva 2 Cancel that trip to the Mediterranean – Paris has a beach now.

Synteettistä luontoa on kaikkialla, varsinkin kesäaikaan. Mielestäni se tuo tunnelmaa joskus harmaaseen kaupunki maisemaan. Ei Suomessakaan palmuja kasva, joten on joskus kiva nähdä sellainen terassilla. Se vie ajatukset muualle ja saa mielen rentoutumaan. Tällainen ympäristö huijaa aivoja ja kehoa luulemaan, että olisi oikeassa luonnossa.

On kuitenkin tutkimuksia, joissa on todettu, että pelkästään tarkastelemalla luonnonmukaisia ympäristöjä ei ole havaittu parantavaa vaikutusta. Toisaalta on tutkimuksia, joissa luontoa katselemalla on parantavia vaikutuksia. Tätä asiaa käsitelen enemmän luvussa 3.

Luonto ei ole vain kuva, vaan siellä ollessa on kosketuksissa eläimiin, kasveihin ja mikro organismeihin ja näillä on todellisia parantavia vaikutuksia ihmiskehoon. Luonnolliset ruohikot ja puut vähentävät kuumuutta urbaaneissa ympäristöissä, toisin kun keinotekoiset materiaalit lisäävät sitä.

Epäluonnollinen (synteettinen) luonto on siis parempi kuin ei ollenkaan luontoa. Monessa kaupungissa on kuitenkin mahdollisuus mennä kasvitieteelliseen puutarhaan ja olla tätä kautta kosketuksissa luonnon kanssa.

2.2 Eläintarhat

Haluan käsitellä tässä luvussa eläintarhoja siitä syystä, että ne ovat iso osa urbaanin ihmisen luontokokemusta. Osa seinämaalauksista on kuvattu eläintarhoissa tai akvaarioissa.

Eläintarhojen eettisyys on todella kiistelty aihe puhua. En aio opinnäytetyössäni käsitellä eläimien asemaa eläintarhassa tai muutenkaan puuttua eläimien oikeuksiin. En puhu eläintarhojen puolesta enkä vastaan. Keskityn tässä luvussa siihen, millainen ympäristö eläintarhoissa on ja miten se vaikuttaa ihmisiin ja eläimiin. Se miten jokainen ihminen kokee eläintarhan on todella yksilöllistä.

Ensimmäinen eläintarha 1800-luvulla ei ollut suunniteltu immerssiiviseksi ollenkaan. Eläimet olivat näytillä niin, että ne oltiin laitettu pieniin häkkeihin tai betonisiin aitauksiin. Eläimiä oli paljon ja niiden olot eivät olleet mitenkään luonnolliset. Tämä eksoottisten eläinten näyttely oli suurimmaksi osaksi näyte ihmisen yliveraisuudesta luontoa ja eläimiä kohtaan. Idea luonnon dominoimisesta oli kehittynyt lähinnä länsimaisessa kulttuurissa tänä aikana. (Eric Baratay, Elisabeth Hardouin-Fugier 2004)

Tämä käsitys ihmisen yliveraisuudesta on kuitenkin muuttunut paljon ajan kuluessa. Nykyään eläintarhojen ympäristö on muutettu niin, että se yrittää jäljitellä tarkkaan eläinten luonnollisia oloja. Kuitenkin monet modernit eläintarhat ovat tehty ihmisten onnellisuuden maksimoimiseksi. Ne on muokattu paikoiksi, jotka ilahduttaa kävijää. Se on näyttely, jossa oikea luonnollisuus jää hyvin marginaaliseksi.

“The increasing levels of stress entailed by today’s urban lifestyles can lead to a greater desire to escape from urban environments where few opportunities to experience nature.” - Agathe Colleony

Opinnäytetyötä tehdessä olen vierailut monissa eläintarhoissa, akvaarioissa ja liskotaloissa. Olen tänä aikana havainnoinut näitä paikkoja ja nämä ympäristöt ovat mielestäni silti melko epäluonnollisia. Niissä käytetään paljon keinotekoisia materiaaleja ja joissain paikoissa koko elinympäristö on ollut kaukana luonnollisesta. Silti eläintarhat voivat olla monelle paikkoja, joissa he tuntevat olevansa kosketuksissa luonnon kanssa.

Kuva 3 Sadly, unhealthy and dreary polar bear enclosures such as this still exist. Chile's only polar bear, "Taco," died in 2015 at the age of 18 at the National Zoo in Santiago. For years, activists protested Taco's captivity in the capital, sometimes with blockades and burning barricades.

Tuntuuko eläintarhassa luontokokemus aidolta ja parantaako se ihmisen ja luonnon välistä suhdetta vai päinvastoin?

Eläintarhan luonnollisuus riippuu siitä miten siellä vieraileva ihminen on arkielämässä luonnon kanssa tekemisissä. Kuten mainitsin aikaisemmin, että moni meistä asuu urbaanissa ympäristössä ja viettää hyvin vähän aikaa luonnossa. Tästä syystä ihminen joka asuu kaupungissa voi kokea eläintarhan paljon luonnollisempana paikkana kun esimerkiksi maaseudulla kasvanut ihminen ja on tästä syystä viettänyt paljon aikaa luonnossa.

Eläintarhat tarjoavat erityisiä mahdollisuuksia kokea luontoa, tosin keinotekoisesti luodussa ympäristössä. Keinotekoinen ympäristö voi silti tuntua eksoottisemmalta kuin normaali elinympäristö. Suora yhteydentunne luontoon tällaisessa ympäristössä on kuitenkin epävarmaa, jo ensinnäkin sen takia, että vankeudessa pidettävien eläinten esittäminen vain vahvistaa ajatusta ihmisen ja luonnon erkaantumisesta. (Agathe Colleony, 2016)

"Philosopher Jean Baudillard argued that Disneyland distinct place to conceal the fact that America is, all of it, is a sort of Disneyland. Playing with this idea Historian of science Karen A Radar wrote that "the laboratory mouse exists to conceal the fact that man is also a mouse" a living thing but also a tool of research and a potential commodity-something that can be bought, sold, and continually re-engineered" (78) (William Myers, 2015)

Edellistä lainausta vielä pidemmälle leikiteltyinä, kysynkin, voiko eläintarhoja olla olemassa vain siksi, että me elämme jonkinlaisessa "eläintarhassa" myös itse?

3

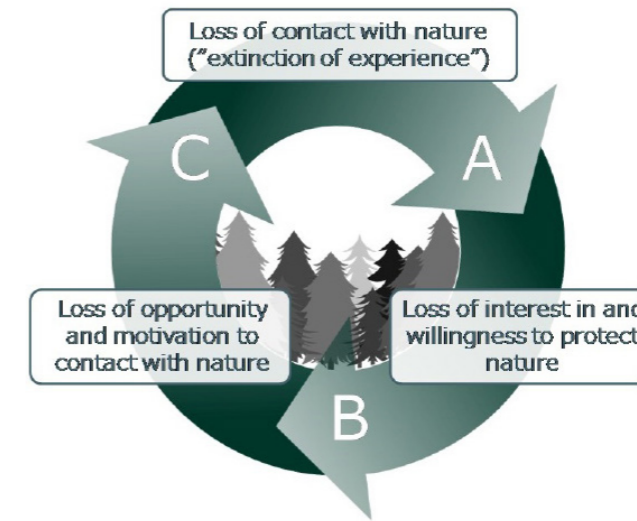
LUONTO, IHMINEN JA AIVOT

“Man selects only for his own good: Nature only for that of the being which she tends.”
- Charles Darwin

3.1 Luontosuhteemme tänä päivänä

Urbanisaatio ja länsimainen tapa elää aiheuttavat sekä mahdollisuuksien menettämisen mennä luontoon, että kokea se. Se vaikeuttaa luontosuhteen ylläpitämistä. Irtautuminen luonnosta aiheuttaa terveyden ja hyvinvoinnin muutoksia, sekä tunne-, asenne- ja käyttäytymismuutoksia. Jotka sitten vaikuttavat siihen, minkä merkityksen annamme luonnolle.

Tämä noidankehä kertoo, miten länsimaisessa kulttuurissa koemme luonnon ja miten suhtautumisemme muuttuu. Soga, M., & Gaston, K. J. (2016). 94-101.

Kuva 4 Causes and consequences of loss of human-nature interactions

Tämän vahingollisen ilmiön lopettaminen vaatii, että lisätään mahdollisuuksia olla kosketuksissa luonnon kanssa. Myös pitää pyrkiä lisäämään sopeutumista luonnon kanssa ja motivaatiota liikkumaan enemmän luonnollissa paikoissa.

Soga ja Gaston havaitsivat myös, että halu vieraila puistoissa ja kokea luontoa liittyi enemmän henkilön aikaisempaan luontosuhteeseen, kuin se onko hänellä mahdollisuus liikkua luonnossa. Jotta luonnollisia paikkoja käytettäisiin enemmän, tulisi kiinnittää huomiota hakkuuden lisäämiseen yhdessä kasvavien mahdollisuuksien kanssa kokea luontoa.

Mahdollisuuksien lisäämistä voidaan saavuttaa paremmalla maisemasuunnittelulla, jossa viheralueet on suunniteltu niin, että niissä voi käydä ja niitä on helppo käyttää. (94-101) Soga, M., & Gaston, K. J. (2016)

Ihmisellä on nykypäivänä paljon vähemmän mahdollisuuksia liikkua luonnossa kuin aikaisempina vuosikymmeninä. Myös halu olla tekemisissä luonnon kanssa on vähentynyt. Ihmisten tulisi siis uudelleen "yhdistyä" luonnon kanssa ja saavuttaa aikaisemmin ollut menetetty intiimi suhde. Siksi vaikuttaa tarpeelliselta vahvistaa ihmisten tuntemusta luonnosta, luomalla ihmisille (uusia) mahdollisuuksia kokea luontoa ja lisäämällä heidän haluaan kokea luontoa.

"Yhdistyminen" luontoon tarkoittaa siis ihmisten ja luonnon läheisen suhteen palauttamista edistämällä nykyisiä luontokokemuksia, olivatpa ne sittenkin erilaisia tai uusia, sen sijaan, että palauttaisimme kokemukset, joita ihmisillä on ollut aikaisempina vuosikymmeninä. (14) (Agathe Colleony, 2016)

"Evolutionary perspectives often contend that because humans evolved over a long period in natural environments, people are to some extent physiologically and perhaps psychologically adapted to natural, as opposed to urban, physical settings. Whereas evolutionary arguments advanced by different author vary considerably, a theme common to this position is that humans have a unlearned predisposition to pay attention and respond positively to nature content" (Roger S Ulrich, Robert F Simons, 1991)

Käsittelen seuraavissa luvuissa sitä, miten me yhdistymme luonnon kanssa uudestaan, uusilla tavoilla ja mitä vaikutuksia sillä saattaa olla meidän hyvinvointiin ja kehitykseen ihmisinä. "Uudelleen yhdistymisen" ajatus herättää myös kysymyksiä siitä onko ihminen vieraantunut jo liikaa luonnosta ja millä tavalla se näkyy urbaanin ihmisen elämässä tänä päivänä.

Miten näemme ja koemme maailman? Mitä vaikutuksia luonnossa liikkumisessa on? Kuinka luontoa jäljitellään urbaanissa ympäristössä. Miksi ihmisten luontokokemus täytyy uudelleen yhdistää? Näihin kysymyksiin etsin vastauksia.

On myös ristiriitaista ajatella, että onko tapamme etsiä vain uusia mahdollisuuksia parantaa luontosuhdetta väärä. Luontoa ei kuitenkaan voi pelkästään korvata keinotekoisilla elementeillä vaan ihminen tarvitsee myös suoraa kontaktia ja vuorovaikutusta luonnon kanssa.

"Luonto ei ole väline vaan itsetarkoitus. Ihminen elää täydellisessä interaktiivisessa suhteessa koko luonnollisen maailman kanssa, ja maailma näyttäytyy hänelle kongruenttina kokonaisuutena. Ympäröivä luonto on enemmän kuin vain käytännöllisen ja teknologisen toiminnan kehys; se on myös kulttuurimme, yhteiskuntamme, tarpeittemme, toivoittemme ja unelmiemme reflektio." (113) (Tarja Rannisto, 2007)

3.1.2 Antropomorfismi

Anthropomorphism is the attribution of human characteristics or behaviour to animals, non-living things or natural phenomena. It is pervasive among humans, yet nonetheless exhibits a high degree of inter-individual variability. (Harriet Cullen, Ryota Kanai, Bahador Bahrami, Geraint Rees, 2014)

Antropomorfismissa on vikana se, että ihmiset etsivät “ihmisen kaltaisia ominaisuuksia” eläimistä ja luonnosta olettaen, että he näkevät maailma samalla tavalla kuin me. Me liitämme ihmisen ajatuksia ja tunteita eläimiin koska niiden käytös muistuttaa meidän käytöstä. Emme siksi, että meillä olisi varmoja todisteita siitä, että eläimet näkevät maailman samalla tavalla kuin me. (5)

Ongelmana tässä on se, että ihmisen ominaispiirteiden omaksuminen johtaa usein sekaannukseen siitä, miten olemme aikaisemmin selittäneet eläinten käyttäytymisestä ja psykologiasta.

Me mietimme meidän maailmastamme käsin mitä eläimet oikein tekevät ja koitamme löytää syyn miksi ne niin tekevät. Me kohtelemme luonnonvalintaa kuin se olisi ihminen. Kuin sillä olisi suunnitelmia, uskoja ja haluja. Niin kuin meillä. Meillä on luontainen tapa ajatella näin. (7) (Barrett Louise 2015)

3.2 Käsitys ympäristöstä

The meaningful objects... among which we live are not a model of the world stored in our mind or brain; they are the world itself. -Hubert Dreyfus

Kun mietimme paikkaamme maailmassa, meidän mitää astua taakse päin siitä. Muuten emme voi miettiä itseämme. Maailman kuva siis muodostuu aivoissamme. Emme reagoi ympäristöön suoraan vain käsittelemme sen ensin. Tämä irrallinen tapa katsoa asiaa, ainakin länsimaaisessa kulttuurissa liittyy filosofi René Descartes kuuluisaan sanontaan “I think, therefore, i am)

Andy Clark identifioi klassisen näkökulman niin, että aivot ovat kuin ympäristön “peili” kun taas “ruumiillistunut” näkökulma nähdään niin, että aivot ovat toimintojen “ohjaaja” ympäristössä. Ensimmäisessä tapauksessa ero havainnon ja toiminnan välillä on hyvin selvä. Aivot varastoivat “passiivisia” sisäisiä kuvauksia ulkoisen maailman esitysmuoto, jotka ovat sitten manipuloitu ja prosessoitu tuottamaan tehoa, joka ruokkii motorista järjestelmää ja näin se pystyy tuottamaan toimintoja maailmassa.

Jälkimmäisessä tapauksessa ero havainnon ja toiminnan välillä katoaa, koska eläinten sisäiset tilat eivät ole passiivisia “kuvia” maailmasta, vaan sen sijaan ne ovat toiminta suunnitelmia ympäristön kanssa sitoutumiseen. Tällä tavoin myös ero “sisäisen subjektiivisen maailman” ja sen kohdistuvan “ulkoisen maailman” välinen ero katoaa.

Meidän tarvitsee vain muistaa, että eläimen näkökulmasta, niillä ei ole eroa toiminta suunnitelmien ja ympäristökokemusten välillä. (153) (Barrett Louise, 2015)

3.2.1 Luonnon estetiikka

Luonnon esteettistä merkitystä ja kokemuksellisuutta ohjaavat sekä ihmisen aistihavainnot että tieteellinen tieto. (18)

Tieteellisen näkemyksen mukaan ottaminen on saanut suurta kannatusta ympäristö esteetikkojen joukossa. Se on herättänyt myös paljon vastustusta. On tärkeää muistaa, että tieteellinen tieto on aina ihmisen tekemää ja tarjoaa siten yksipuolisesti antoposentrisen näkökulman tarkastelukohteena. Antroposentrisen asenteen mukaan luonto pyritään arvottamaan ja siitä keskustellaan ihmisen näkökulmasta käsin. Luonto nähdään helposti myös välineellisenä ja siten ihmisen tahdon mukaisesti muokattavana materiaalina (17-18)

“It is everywhere, all about me. It includes not only what lies before my eyes but what is behind my back, beneath my feet, above my head. The aesthetic environment is not constituted primarily of visual objects: It is sensed through my feet, in the kinaesthetic sensations of my moving body, in the feel of sun and wind on my skin, in the tug of branches at my clothing, in the sounds from every direction that attract my attention” (27) (Berlant, 1992)

Maisema termi käytännössä aina ymmärretään näkymäksi tai näköalaksi. Se on osa suurempaa kokonaisuutta. Kun sitä tarkastellaan vain visuaalisesti, niin ihminen on niin sanotusti maiseman ulkopuolella, eikä koe olevansa osa sitä. Luonto on paljon muutakin kuin pelkkä visuaalinen havainto. Luontoon kuuluu äänimaailma, hajut ja fyysiset tunteet kuten tuulen tai kosteuden tunne ja myös sellaiset ominaisuudet joita pelkkä katse ei tavoita. Jos luontoa ajatellaan näin niin sen kokeminen on rajattua ja suppeaa. (44)

Maisema on yleensä paljon hallitumpi ja se on asetelma, jossa hallitsee muotojen harmonia ja jatkuvuus. Koska luonnollisen ympäristön ajatellaan olevan hallitsemattomampaa, niin siihen liitetään vaaran tunne. Luonnossa on vaaroja ja villiyyden tunnetta, jota maisemassa ei ole ja näin se koetaankin paljon turvallisemmaksi. Turvallisuuden tunnetta lisää se, että maisemaa ikään kuin tarkastellaan sen ulkopuolelta. (45)

Arjen vauhti ja nyky yhteiskunnan tavoitteellisuus voidaan nähdä luonnossa. Luontoa muutetaan ihanteiden kulisiksi ja ihmisten tapahtumapaikoiksi. Luonto halutaan sovittaa kulttuuriin ja aikaan sopivaksi kokonaisuudeksi joka sopii ajan henkeen. Siitä onkin tullut nopeuden ja keinotekoisuuden sekamelska ja ihmisten kontrolloima temmelyskenttä, joka on valjastettu talouden ja teollisuuden ehtojen mukaan. (86) (Tarja Rannisto, 2007)

3.2.2 Aistit

“The senses can obtain information about objects without the intervention of an intellectual process”. -James Gibson (104) Louise Barrett, 2015)

Amerikkalainen psykologi James. J. Gibson on yksi tärkeimmistä näköhavaintoja tutkivista alan tekijöistä. Kirjassaan Gibson, J.J. (1966) kysyy mitä ovat aistit. Me yleensä oletamme, että aistimme ovat kanavia tuntemuksiin (sensaatioihin) Gibson sanoo, että meidän aistit ovat havaintojärjestelmiä. Gibson huomauttaa, että verbillä aistia (to sense) on kaksi merkitystä. Ensimmäinen on , saada tuntemuksia (sensation) ja toinen on havaita jotain (detect something) Gibsonille tämä tarkoittaa sitä, että havaintokyky ei perustu tuntemukseen vaan informaation havainnoimiseen.

Meillä todellisessa maailmassa on virtaava joukko ärsyke energiaa, Mistä ihmiset ja eläimet voivat saada tietoa havaitsemista varten. Luonnollisessa ympäristössä, toisin kuin esimerkiksi laboratoriossa tai eläintarhassa eläimet ei ole rajoitettu passiivisesti vastaanottamaan mitä tahansa ärsykejä heidän kohdalleensa sattuu tulemaan, vaan ne voivat etsiä informaatiota, jota he oikeasti tarvitsevat. Barrett, Louise. 2015

“The sense of immersion relies not only on visual environment, but also on soundscape. In contrast to visual stimuli, sounds are perceived passively and actively, allowing memories to emerge.” (115) Agathe Colleony, 2016

Idea, että havainnointi tarkoittaa aktiivista tiedon tunnistamista, tarkoittaa, että meidän tulee ajatella aisteja hieman eri tavalla. Me olemme tottuneet ajattelemaan, että aistit ovat passiivisia ja ne reagoivat vain erilaisiin stimulantteihin, kuten valo reagoi näköreseptoreihin, ääniaallot reagoi kuulo reseptoreihin ja niin edelleen.

Gibson huomauttaa, että se miten eläimet reagoivat näihin stimulantteihin ei toimi niin, että vain reseptorit reagoivat näihin. Vain he reagoivat koko ruumiillaan ja hermostollaan. Kun ajattelemme eläimien olevan myös ympäristönsä tutkijoita. Informaation etsijöitä. Mitä ne etsivät? (104) (Louise Barrett, 2015)

3.4 Luonnon positiivinen vaikutus

Olen lukenut monia tutkimuksia siitä, että luonnolla on parantavia vaikutuksia niin henkisesti, kuin fyysisestikin. Moni on varmasti kokenut, että kävely luonnossa on parantanut mielialaa. Raikas ilma ja auringonpaiste piristää ja meille suomalaisille talvi ja sen tuoma pimeys voi joskus olla vaikeaa aikaa.

Olen pohtinut projektia tehdessä, miten luonnolla on vaikutusta omaan jaksamiseen ja mielialaan. Tätäkin opinnäytetyötä olen työstänyt paikoissa, joissa olen ollut lähempänä luontoa. Olen työstänyt tätä esimerkiksi kasvitieteellisessä puutarhassa ja “palmu talossa”, tällaiset paikat ovat mielestäni lähempinä aitoa luontokokemusta urbaanissa ympäristössä jos puistoja ei laske mukaan.

Huomasin, että keskittymiseni on ollut parempaa tällaisessa ympäristössä, jossa voi hetkeksi karata talven kylmää ilmaa ja kaupungin liikennettä. Tästä voi ehkä päätellä, että mukavuudenhalu liittyy myös omaan kohtaamiseen luonnon kanssa.

Suomalaisena minulla on aina ollut kuitenkin mahdollisuus liikkua paljon luonnossa. Useat paikat jossa olen asunut ovat sijainneet melko lähellä luontoa, mutta silti tunnen arjen kiireen erottavana tekijänä ja luonnossa tulee vietettyä entistä vähemmän aikaa. Luonnolla on minulle positiivinen vaikutus stressiin. Luonnon kanssa kosketuksissa olo auttaa myös moneen muuhun asiaan, jopa ihmisen luontaiseen kehon paranemiseen.

3.4.1 Henkinen ja fyysinen vaikutus

Törmäsin kiinnostavaan tutkimukseen “View through a Window May Influence Recovery from surgery”(Roger S.Ulrich, 1984 Science, New series) joka tutki luonto estetiikan keinon, kuinka pelkästään luontoa katselemalla voi olla parantavia vaikutuksia. Tutkimuksessa on vahvaa näyttöä siitä, että monet amerikkalaiset ja eurooppalaiset testiryhmät suosivat luontomaisemaa enemmän, kuin urbaania maisemaa ilman luontoelementtejä.

“Records on recovery after cholecystectomy of patients in a suburban pennsylvania hospital between 1972 and 1981 were examined to determinewhether assignment to a room with a window view of a natural setting might have restorative influences. Twenty-three surgical patients assigned to rooms with windows looking out on a natural scene had shorter postoperative hospital stays, received fewer negative evaluative comments in nurses’ notes and took fewer potent analgesics than 23 matched patients in similar rooms with window facing a brick building wall.” (Roger S.Ulrich, 1984)

Kuvatessani keinotekoisien näköisiä luontomaisemia 2. vuoden koulun kalenteriprojektiin, mietin mitä muita vaikutuksia välillä absurdin näköisillä seinämaalauksilla oli. Yksi maalaus erityisesti herätti mielenkiinnon.

Kuva 5 Pizzeria, Babylon, Lahti

Maisema on monessakin mielessä tärkeä. Tästä Lahden pizzerian seinämaalauksesta koko projekti lähti. Kuvaa katsellessa tulee mieleen millaisia parantavia vaikutuksia luonnolla on. Onko maisema tehty vain asiakkaiden iloksi vai onko pizzerian omistajalla ollut muitakin ajatuksia tämän taustalla?

Ehkä yrittäjälle tämä kuva edustaa maisemaa kotimaasta ja se auttaa sietämään koti-ikävää? Esittääkö kuva sellaista näkymää, missä jonain päivänä hän haluaisi elää? Kun tästä kuvasta kääntää päätä hieman oikealle, on näkymä välillä surullinenkin. Pizzerian ikkunasta näkymä on harmaa ja alueella liikkuu paljon päihteiden käyttäjiä.

Maisema ei ole oikeaa luontoa vaan kuva on jäljitelmä luonnosta. Törmäsin mielenkiintoiseen tutkimukseen (Nadkari,2017,Impacts of nature imagery on people in severely nature-deprived environments),joka tutkii pelkän luontokuvaston vaikutuksia ihmisiin.

Jopa pelkällä kuvan näkemisellä luonnosta on parantavia vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin ja tätä on testannut metsäekologi ja lääkäri Nalini Nadkarni. Hän on tutkinut miten ihmiset, jotka ei ole tai voi olla juuri ollenkaan luonnon kanssa kosketuksissa voivat saada positiivisia vaikutuksia pelkästään katselemalla kuvia luonnosta.

Nadkarni on tehnyt tutkimuksia vankilaympäristössä. Nadkarni asensi videoprojektorin korkeimman turvallisuusluokan vankilan kuntoilutilaan. Vangit olivat normaalisti 23 tuntia pienessä sellissä ja he saivat viettää yhden tunnin päivästä kuntoiluhuoneessa, jossa oli normaalisti valkoiset seinät. Nyt heillä oli mahdollisuus valita eri luontovideoiden väliltä, mitä he haluavat katsoa kuntoilun yhteydessä.

Kuva 6: Inmate in solitary confinement cellblock IMU E-B viewing nature video imagery in an exercise room.

Arviolta noin 5.3 miljoonaa Amerikkalaista asuu tai työskentelee luontoköyhissä paikoissa, kuten vankiloissa, kodittomien turvakodeissa tai mielisairaaloissa. Tällainen “poissaolo” luonnosta voi johtaa kokemuksen “sukupuuttoon” joka taas voi johtaa kiinnostuksen vähenemiseen ja tyytymättömyyteen luontoa kohtaan tai jopa biofobiaan (pelko luonnollisia ympäristöjä kohtaan)

Ihmisen jotka viettävät vähän tai eivät yhtään aikaa luonnossa menettävät lukuisia fyysisiä ja emotionaalisia etuja, joita aidot luonnon kontaktit mahdollistavat. Tutkimuksessa tutkitaan yhden vuoden ajan korkeimman turvallisuusluokan vankiloissa luentovideoiden vaikutusta ihmisiin. Se vertailee tunteita ja käyttäytymistä eri vankien välillä, riippuen siitä näkevätkö he näitä videoita vai ei. (Nadkari, 2017)

Luontovideoita katselleet vangit kertoivat olevansa huomattavasti rauhallisempia, vähemmän ärtyneitä ja empaattisempia. He tekivät 26% vähemmän väkivaltaisia rikkomuksia verrattuna niihin, jotka eivät katsoneet videoita. Vankilan henkilökunta vahvisti nämä havainnot.

Tämä tutkimus vahvistaa luontoaltistamisen arvoa tehokkaana välineenä ihmisille, jotka eivät ole tekemisissä paljon luonnon kanssa, sekä myös kaupunkisuunnittelijoille ja päätöksentekijöille sosiaalisesti toivotun käyttäytymisen edistämiseksi. Nadkari, 2017

3.4.2 Attention restoration theory (ART)

“In a nutshell, Attention Restoration Theory, or ART, proposes that exposure to nature is not only enjoyable but can also help us improve our focus and ability to concentrate” (Ohly, White, Wheeler, Bethel, Ukoumunne, Nikolaou, & Garside, 2016).

Tutkimuksen lähtökohtana on tilanne jossa pohditaan, missä ihmiset asuvat. Siinä todetaan, että yli puolet maapallon väestöstä asuu urbaaneilla alueilla. Psykologisesta näkökulmasta tällainen muutos asettaa kasvavia vaatimuksia meidän kognitiivisille resursseille.

“It is suggested that spending time in the natural world allows individuals the opportunity for “reflection” and consideration of unresolved issues” (Herzog et al. 1997; Kaplan and Berman 2010)

ART teoria vaatii, että otetaan aikaa pois huomioita vievistä asioista joita nyky maailmassa on paljon. Sen sijaan meidän pitäisi viettää enemmän aikaa luonnollisissa ympäristöissä, jotka vaativat vähemmän kognitiivisia resursseja ja näin antaa meille mahdollisuuden keskittyä. Art teoria väittää, että luonto on erityisen hyödyllinen, koska sillä on esteettinen etu.(306)

Art teoria ehdottaa, että yksilöt hyötyvät (1) vaihtelusta olla “erossa” jokapäiväisestä stressistä, (2) Kokemalla laajoja tiloja, (3) harjoittamalla toimintaa, joka on “yhteensopiva” sisäisten motivaatioiden kanssa. (4) kokea ärsykeitä, jotka ovat “pehmeästi fasinoivia” eli kiinnostavia. (306)

“This combination of factors encourages “involuntary” or “indirect attention” and enables our “voluntary” or “directed” attention capacities to recover and restore” (Kaplan and Berman, 2010)

Tutkimuksen mukaan ne ihmiset jotka altistuivat luonnolliselle kuvastolle, keskittyivät paremmin kuin ne, jotka olivat epäluonnollisessa ympäristössä. (338-339) (Kaplan and Berman, 2010)

3.4.3 Stress recovery theory (SRT)

“Stress Recovery Theory (SRT) provides an explanation for why natural environments are so important for human functioning, and how natural elements can aid stress recovery” (Roger S Ulrich, Robert F Simons, 1991)

Teoriaa testattiin kokeessa jossa 120 osallistujalle näytettiin stressaava elokuva. Tämän jälkeen koehenkilöt altistettiin väri/ääni videoille, joista osa oli kuvattu luonnollisessa ympäristössä ja osa urbaanissa.

Tiedot stressin palautumisesta saatiin itsearviointista ja fysiologisten toimenpiteiden kautta. Koehenkilöiltä mitattiin sydämen sykettä, pulssia, verenpainetta ja lihasjännittyneisyyttä. Fysiologisten ja sanallisten toimenpiteiden tulokset osoittivat, että toipuminen oli nopeampaa ja täydellisempää, kun koehenkilöt altistettiin luonnolliselle eikä kaupunkiympäristölle. (201)

Tämän testin perimmäisajatus oli testata missä määrin altistuminen erilaisille arjen ulkoympäristöille voi edistää tai estää stressistä toipumista. Toinen tärkeä tavoite oli testata käsitystä, että altistuminen luonnollisille olosuhteille voi edistää suurempaa stressin palautumista kuin altistuminen kaupunkiympäristölle. (203)

Fysiologisten testien ja itsearvioinnin tulokset todistivat sen, että erilaisilla päivittäisillä kohtaamisilla ulkoympäristön kanssa voi olla merkittäviä vaikutuksia stressiin, huomiokykyyn ja tunnetiloihin. Tulokset todistavat, että toipuminen on nopeampaa ja täydellisempää, kun koehenkilöt altistettiin luonnollisille ympäristöille urbaanien ympäristöjen sijaan. (222)

“In addition to Kaplan and Kaplan, other authors concerned with natural physical settings as well as with animals and pets have conjectured that strong attention holding properties of natural phenomena play critical role in stress recovery or restoration (e.g. Katcher et., 1983)” (206)

Paranemisnopeus luonnollisissa ympäristöissä voi mahdollistaa sen, että laboratorioissa tehtyjä löydöksiä voidaan soveltaa monessa oikeassa tilanteessa joille on luonteenomaista lyhyt kosketus luonnon kanssa.

Urbanisoituneissa maissa kohtaamiset luonnon kanssa voivat olla hyvin lyhyitä jaksoja ja ne voi kestää muutamasta sekunnista muutamaan minuuttiin. Tällaisia kohtaamisia voi esimerkiksi olla puiden katselu työpaikan ikkunasta tai kotona, autolla ajelu kaupungin reunalla tai vaikka lounaan syönti puistossa.

Tämän tutkimuksen löydökset viittaavatkin siihen, että näillä lyhytaikaisilla altistuksilla luonnon kanssa voi olla suurikin helpotus urbaanin ihmisen päivittäiseen kiireeseen ja pieniin häiriötekijöihin. Tuloksia ei kuitenkaan voida soveltaa tutkimuksiin, jossa tutkitaan pidempiaikaista vaikutusta luonnon kanssa. (223-224) (Roger S Ulrich, Robert F Simons 1991)

4

YMPÄRISTÖ JA TAIDE

“Keep your love of nature, for that is the true way to learn to understand art more and more”.
- Vincent van Gogh

4.1 Luonto osana taidetta

Tavalla tai toisella luonto on aina ollut suosittu teema luovassa taiteessa. Sitä on joskus kohdeltu myyttisellä tai eläimisellä tavalla, tai sitä on tarkasteltu olemassaolon varsinaisena kehyksenä. Luonto on kehys joka on usein etäinen ja se on vaikea vangita. (Eladio Fernández-Galiano, 2000)

Luonto on ollut iso osa taidetta kautta aikojen. Jos luonto ei ole ollut varsinainen aihe, niin se on ollut usein taustana. Vaikka luontoaiheet liitetään monesti maalaustaiteeseen, on luonto yleinen myös muissa taiteen lajeissa. Kuten esimerkiksi, maataiteessa, ympäristötaiteessa, biotaiteessa ja ekotaiteessa.

Maalaustaiteessa luontoa on jäljitelty alusta lähtien. Usein maalausten maisemat esittävät muistoa, joita tarkka realistinen valokuvaaminen ei samalla tavalla tavoita. Maalausten lisäksi voidaan puhua “Postikorttimaisemasta” joka yleensä tarkoittaa fantasio- maista tai jopa utopistista näkymää.

“Postikorttimaiseman” ja maalauksellisen maiseman ihannoimisessa on vaarana, että luontokokemusta rajoittaa tapa nähdä luonto taitteen kautta, eikä luontona itsessään. Luontokokemuksen avoimuutta voivat rajoittaa taiteen tarinat ja kuvaukset, jotka antavat väärää merkityksiä. Taide voi siis ohjata huomion epäolennaisiin asioihin esimerkiksi korostamalla ominaisuuksia, jotka eivät ole luonnonympäristölle arvokkaita, vaan ainoastaan taideteokselle. (96-99) (Tarja Rannisto, 2007)

Luonto on kuin maalaus, veistos tai rakennus. Se saa tarkoituksen vain silloin kun me olemme aktiivisesti yhteydessä siihen. Luonto on kuin canvas taidegalleriassa, maisema herää eloon sitä katselevien ihmisten silmissä. Katsominen luo iloa, rikastuttaa ja luo kysymyksiä. Katsoja antaa vastineeksi oman merkityksensä taide- teokselle luonnosta ja itse artistille, joka on luonut näitä käsityksiä luonnolle. Sen jälkeen katsoja välittää nämä tiedot muille. (Eladio Fernández-Galiano, 2000)

“In every case, nature is “what is there”, either within our reach or before us, to be contemplated, utilised, represented, enjoyed and appreciated, to be ours or to show our helplessness, to constitute a vital force whether as a smiling dawn or a dismal night, or in its sheer violence.” (Eladio Fernández-Galiano, 2000)

4.2 Taideaktivismi

“If anything, art is... about morals, about our belief in humanity. Without that, there simply is no art.”

- Ai Weiwei

Taideaktivismi on taidetta joka ei vain kiinnitä huomiota. Se lähettää viestejä, se on statement, se resonoi. Moni taide on aktivismin muoto ja monesti taiteella halutaankin vaikuttaa asioihin. Taideaktivismin tarkoitus on puuttua sosiaalisiin ja poliittisiin kysymyksiin.

Taidetta ja ympäristöaktivismia voi tehdä samaan aikaan.

Oma teokseni ottaa kantaa ympäristön tilaan ja haluan herättää kysymyksiä katsojassa. Haluan osallistua keskusteluun ympäristön tilasta ja puhua luontosuhteestamme. Näyttän miten nykyinen suhteemme luontoon ei ole kehittynyt 2010-luvulla vaan on pidemmän ajan trendi, joka on muokannut näkemystämme luonnosta ajan kuluessa. Jotta me ymmärrämme omaa suhdetta luontoon, meidän tulee tiedostaa miten se on ajan kuluessa muuttunut.

Urbanisaatio on tuonut meille paljon mahdollisuuksia kokea luonto, mutta se on myös lisännyt etäisyyttä siihen. Koen taiteilija velvollisuudekseni puhua epäkohdista ja uusista mahdollisuuksista, joita meillä on.

“Art does not show people what to do, yet engaging with a good work of art can connect you to your senses, body, and mind. It can make the world felt. And this felt feeling may spur thinking, engagement, and even action.” (World Economic Forum, 2016)

Art should comfort the disturbed and disturb the comfortable. - Banksy

Pidän kovasti siitä, mitä graffititaiteilija Banksy tekee. Hänen töissään on vahvasti läsnä aktivismi ja hänen työnsä ovat yleensä todella kantaaottavia, leikkisiä, dystooppisia ja karkeita. Banksyn tapa ottaa kantaa erilaisilla graffiteilla ja installaatioilla on inspiroivaa.

Kuva 7: Banksy, Global Warming, 2009, street art, rights reserved.

5

PROSESSI

5.1 Projektin muodostuminen

Aloitin aiheen tutkimisen ja kuvaamisen alkuvuodesta 2018. Kuvasin kuvia alunperin 2. vuoden kalenteriin. Kalenteriprojekti on vuosittain järjestettävä kurssi, jossa toteutetaan luokan kanssa yhdessä valokuvakalenteri. Aihe on joka vuosi eri ja meidän aiheeksi valikoitui ihmisen ja luonnon välinen suhde. Oma lähestymistapani oli "Luontosimulaatio" Kuvasin aiheita paljon ja kalenterissa tilaa oli vain muutamalle kuvalle. Päätin jatkaa projektia, koska mielenkiintoni pysyi aiheessa kalenteri projektin jälkeen. Tiesin, että haluan tehdä aiheesta isomman kokonaisuuden.

Syksyllä 2019 metodologisen valokuvauksen työpajalla valitsin aiheen, joka käsittelee samaa teemaa. Valitsin formaatiksi videon, koska olin sen parissa alkanut työskentelemään ja se tuntui oikealta valinnalta aiheeseen. Halusin ottaa mukaan äänen, jolla tässäkin opinnäytetyössä on tärkeä rooli.

Tällä kertaa kuvauskohteenani olivat eläimet erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä. Kuten esimerkiksi useassa eläintarhassa, akvaariossa, eläinkaupassa ja liskotalossa.

Kun aloitin kuvauksen, en ollut ihan varma mitä teen, mutta äkkiä paljastui, että olin palannut samaan aiheeseen, mutta eri näkökulmalla. Nyt kuvasin eläimiä ja videon sisältö keskittyi epäluonnolliseen äänimaailmaan. Huomasin, että eläintarhat eivät ole vain visuaalisesti epäluonnollisia paikkoja ihmisille, vaan ne ovat myös todella epäluonnollisia paikkoja eläimille.

Puoli vuotta aiheetä kuvaten ja ideaa kehittämällä aloin varmistua siitä, että haluan tehdä aiheesta opinnäytetyön ja isomman näyttelykokonaisuuden hyödyntäen tilaa ja useampaa eri mediaa. Huomatunani yhtenäisyyksiä projektien välillä, aloin työstämään video työtä tarkempaan suuntaan.

Vaihto-opiskelu Ruotsissa toi uutta näkökulmaa aiheeseen, koska koulu on hyvin taidepainotteinen ja uudella kurssilla aloimme tutkimaan miten tilaa käytetään tukemaan aiheita. Tässä vaiheessa päätin, että opinnäytetyöni tulee käsittelemään aiheita myös tilan avulla.

Vaihdon alussa aloin kirjoittamaan opinnäytetyötäni. Hankin kirjallisuutta, luin tutkimuksia ja artikkeleita aiheesta. jatkoin epäluonnollisten tilojen kuvaamista eri paikoissa.

Olen aina pitänyt eri medioiden yhdistämisestä ja niiden tuomista mahdollisuuksista. Monimediallinen näyttelykokonaisuus tuntui itselleni luontevalta ja tiesin, että pystyn kertomaan aiheeni paremmin, kun mukana on useampi aisti.

5.2 Inspiroivat artistit

Opinnäytetyötä tehdessä olen etsinyt referenssejä ja kiinnostavia artisteja joiden työn teemana ovat olleet, Epäluonnollinen luonto, urbaani luonto, keinotekoiset ympäristö, installaatiot ja monimedialinen työskentelytapa.

Kun kuvasin ensimmäisiä kuvia 2. vuoden kalenteriprojektiin. Tutustuin suomalaiseen artistiin nimeltä Ilkka Halso. Halso on suomalainen valokuvataiteilija joka käsittelee sitä, miten ihmisen tekemät asiat vaikuttavat luontoon.

“My work deals with people’s ambivalent relation to nature. It’s typical for human beings to mould nature, justifying their actions with their aesthetic and economic aspirations. But nature can’t endure everything.” - Ilkka Halso

Kuva 8 Theater I, 2003 Ilkka Halso

Halson kuvassa “Theater I” on tulevaisuuden kuva siitä, kuinka pitkälle voimmekaan vieraantua luonnosta. Monissa Halson töissä suhteemme luontoon on tulevaisuudessa dystooppinen ja välillä jopa karmiva.

“Artists are valuable to public discussion: They show the correlation between doing and thinking.”
- Olafur Eliasson

Olafur Eliasson on hyvin kiinnostava taiteilija, joka työskentelee pääosin tilan kanssa ja käsittelee suhdettamme luontoon. Hänen motiivinsa on tehdä maailmasta hieman parempi paikka ja taideaktivismi on usein Olafur Eliassonin töiden lähtökohta

Installaatiot ovat yleensä valtavia ja hän käyttää materiaaleina valoa, vettä ja jopa ilmankosteutta parantaakseen katsojan kokemusta. Suurin osa hänen töistään pakottaa katsojat kyseenalaistamaan roolinsa ympäristön pilaantumisessa.

Kuva 9 Olafur Eliasson – Riverbed, Louisiana Museum of Modern Art, Denmark, 2014-2015

Eliasson on kuvassa 8 tehnyt “Riverbed” installaation tanskalaiseen museoon. Tämä on hyvä esimerkki laajemman mittakaavan installaatiosta. Riverbed koostuu suuresta karkeasta maisemasta, joenpohjasta ja kivistä. Hän täytti museon mullalla ja kaiken kokoisilla kivillä, ennen kuin lisäsi kapean vesivanan. Työ muistuttaa joen pohjaa joka on kuivunut. Näyttelyn vieraita pyydettiin tutkimaan karua pintaa kulkemalla eri huoneissa.

Kuva 10: The weather project, 2003
Tate Modern, London, 2003.

“Eliasson’s ability to combine art, science, and natural phenomena to enhance the viewer’s experience reached its apex when he began creating fully immersive installations on a grand scale. In his most celebrated large-scale installation, The weather project, Eliasson transformed the massive Turbine Hall at London’s Tate Modern into a captivating artificial environment. Using a simple assemblage of 200 mono-frequency bulbs arranged in a semi circle and reflected onto a mirrored ceiling, Eliasson created a giant fake sun of dazzling pseudo-radiance” The Art Story

Our life is half natural and half technological. Half-and-half is good. You cannot deny that high-tech is progress. We need it for jobs. Yet if you make only high-tech, you make war. So we must have a strong human element to keep modesty and natural life.

- Nam June Paik

Tämä lainaus jäi mieleeni kun etsin inspiraatiota omaan opinnäytetyöhöni. Olen itse hyvin paljon samaa mieltä lainauksen kanssa. Kuten opinnäytetyössäni olen käsitellyt luonnonpositiivisia vaikutuksia niin, niitä ajatellen toivoisin, että sanonta pitäisi vielä paikkansa vuonna 2020. Ajatus onkin tänäpäivänä todella romantisoitu, eikä tilanne olekaan enään näin kahtiajakoinen. Tämän lauseen Nam June Paik onkin sanonut jo vuonna 1986 New York Times- lehdessä.

Vaikkakin hänen monet työnsä ovat kymmeniä vuosia vanhoja, ovat ne edelleen hyvin puhuttelevia tänäkin päivänä. Esimerkiksi hänen installaatio “Tv Garden”, jossa Paik on käyttänyt n. 30 televisiota yhdessä trooppisten kasvien kanssa.

“The furiously edited ‘Global Groove’ video playing on the screens of the TV sets flickers and flashes through the mesh of green. Ambivalent like most of Paik’s works, this one leaves open the question of whether we are dealing with a symbiosis of nature and technology, or whether the new media are leading us back into the jungle with their disordered mass of rampant images.” (Media Art Net)

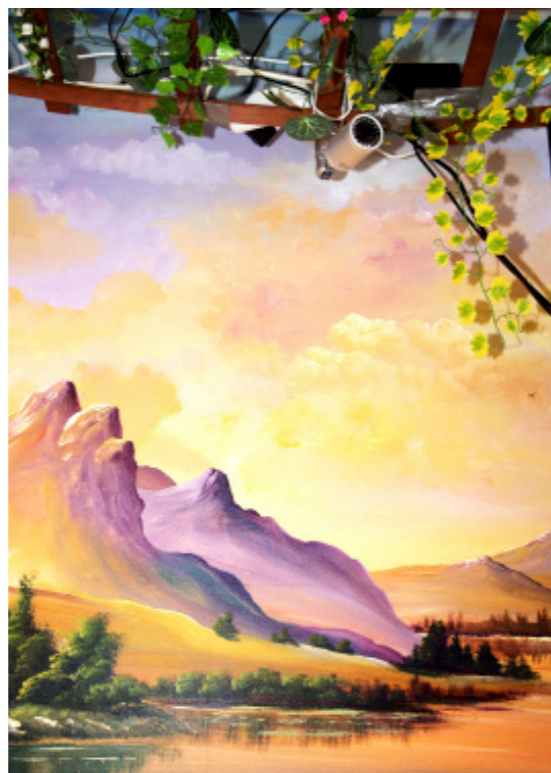
Kuva 11 Nam June Paik – TV Garden (2000 Version), 1974, video installation with color television sets and live plants, dimensions vary with installation, Solomon R. Guggenheim Museum, New York

5.3 Idean kehittyminen ja eri mediat

Valokuva oli ensimmäinen formaatti jolla lähdin työskentelemään aiheen kanssa.

Valokuvia otin alunperin vuoden 2019 kalenteriprojektia varten, mutta jatkoin aiheen kuvaamista heti sen jälkeen. Kuvien kaltaisiin maisemiin voi törmätä lähestulkoon missä vain. Näitä maisemia näkee muun muassa monissa ravintoloissa, liikkeissä, odotusauloissa ja lentokentillä.

Valokuvia olen ottanut muutaman vuoden ajan, aina kun olen vastaavia ympäristöjä nähnyt. Ne ovat aina kiehtoneet minua ja usein niitä katsellessa ajatus karkaakin muualle ja todellinen paikka unohtuu hetkeksi.

Kuva 12 Valokuvia 2018-2019

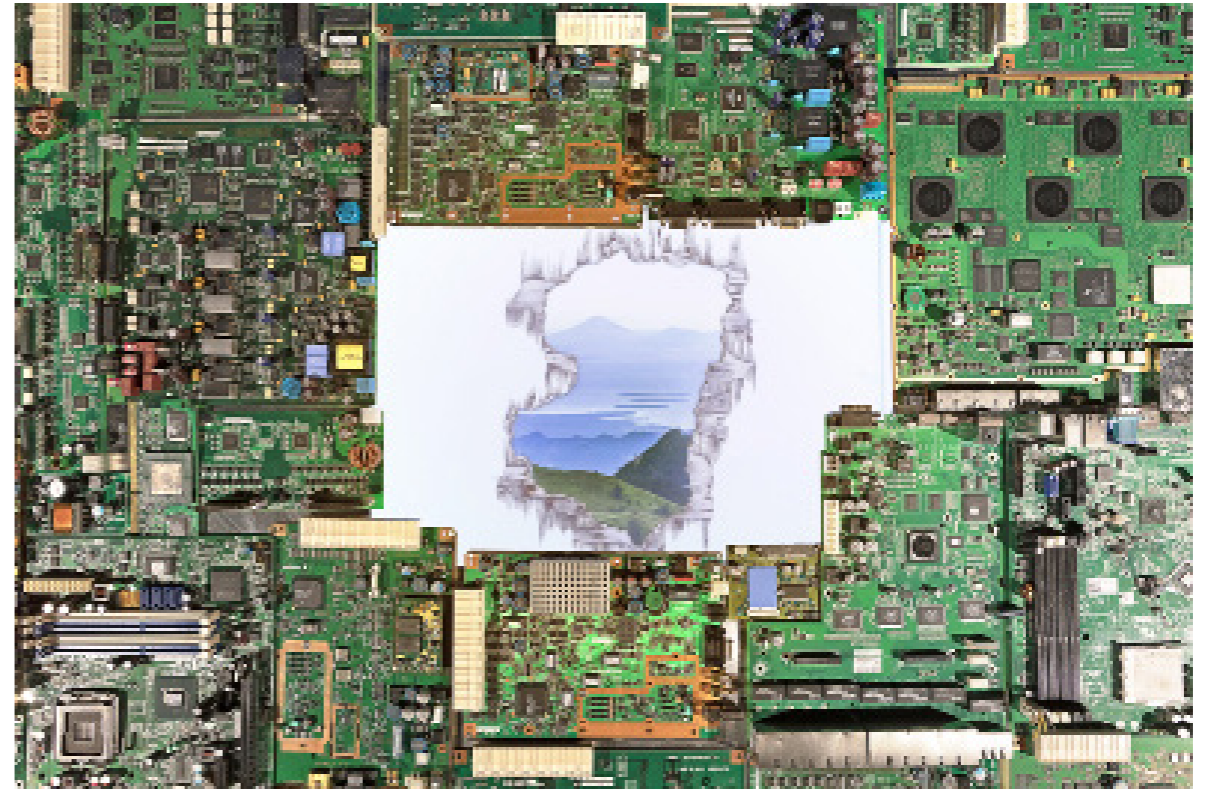
Kuva 13 Valokuvia 2018-2019

Matti Happonen kokeellinen taidetyöpaja sai minut ajattelemaan eri medioita enemmän ja niiden yhdistelemistä huomioiden tilaa ja sen tuomia mahdollisuuksia.

“System Error” -installaation toteutin yhteistyössä kierrätysyrityksen kanssa. Piirilevykuutio koostui kuudesta 1.5x1.5m kokoisesta sivusta, jotka muodostivat tilainstallaation.

Työssä käytin materiaaleina piirilevyjä, jotka kiinnitettiin alumiinirunkoon. Sisusta tehtiin puusta ja taustana käytettiin valokuvaa. Sisätilan installoinnissa elementteinä oli Piknik-asetelma tekonurmikolla.

Projektin aikana kiinnostuin aiheesta enemmän ja pohdin miten voisin käsitellä sitä erilaisilla materiaaleilla ja formaateilla. Halusin jatkaa aiheen käsittelyä ja seuraavaksi aloin työstämään aiheeseen liittyvää videoteosta.

Kuva 14 System Error, Taiteiden yö 2019

Kuva 15 System Error, Taiteiden yö 2019

Harri Pälvirannan pitämä metodologinen dokumentaarinen projekti-
kurssi oli hieno tilaisuus kehittää ajatusta epäluonnollisista paikois-
ta. Formaattiksi valikoitunut video ja sen mukana tullut äänimaailma
antoi jo paljon enemmän ulottuvuuksia visiolle.

Projektissa keskityin kuvallisen ilmaisun lisäksi paljon äänimaail-
maan ja sen luomaan tunnelmaan. Jatkoin kurssin jälkeen projektia
ja aloin muovaamaan sitä enemmän opinnäytetyöhöni sopivaksi. Ku-
vasin videoteosta kolmessa eri maassa ja kuudessa eri eläintarhassa
ja akvaariossa.

Kuva 16 Kuvakaappauksia videosta "LOOK"

Kuva 17 Kuvakaappauksia videosta "LOOK"

5.3 Tila

“The body is our general medium for having a world.”
- Maurice Merleau-Ponty

“Merleau-Ponty puhuu henkisestä ja fyysisestä suhteesta eletty tila - käsitteen yhteydessä. Vaikka luonnon ympäristöä harvoin ajatellaan tilana, siitä voidaan kuitenkin puhua rajattuna tai määrättynä alueena, tilana, jonka sisällä voidaan kuvitella tapahtuvan jotakin tai jonka voidaan ajatella olevan jotakin määrättyä toimintaa varten. Tilan tavoin myös luonnon ympäristön voidaan siis ajatella olevan alue, joka ilmenee liikkumisen ja kokemuksen kautta - kuten esimerkiksi metsä.” (30) (Tarja Rannisto, 2007)

Opinnäytetyöni yksi tärkeimmistä osuuksista on tilasuunnitelma. Valitsin kokonaisuuden suunnittelun tilaan muutamasta eri syystä.

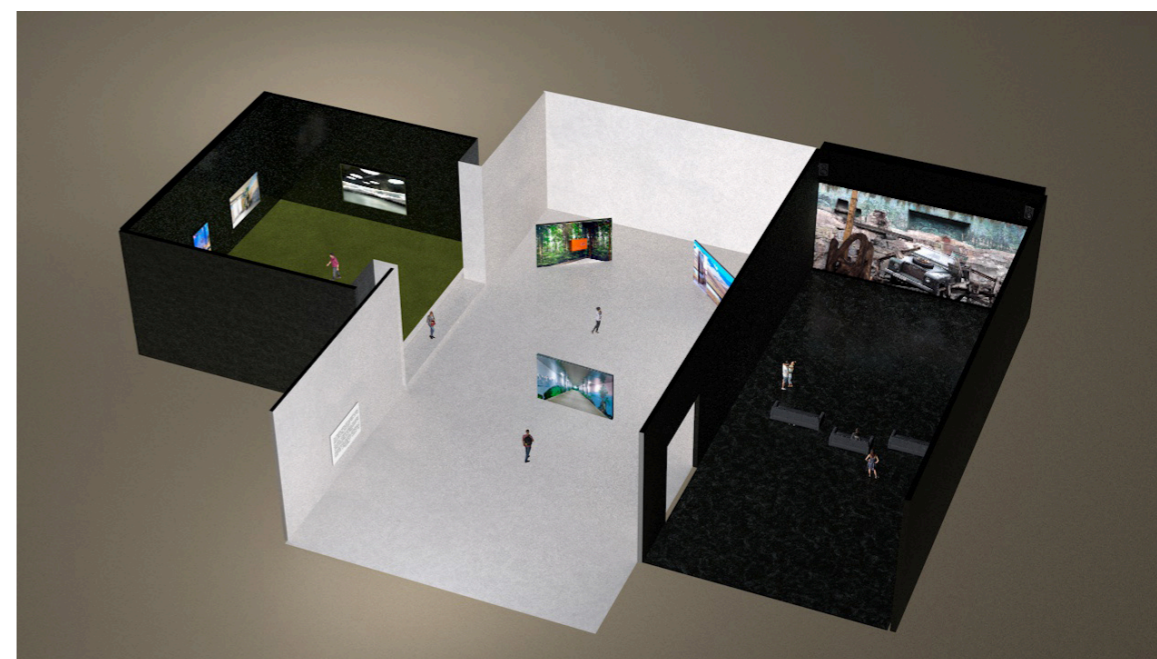
Informaation välittäminen katsojalle on onnistuneen näyttelyn edellytys. Koska luonnosta saatava informaatio muodostuu monen eri aistin avulla, niin myös näyttelykokonaisuuden tulisi olla linjassa tämän ajatuksen kanssa.

Kuvallisen aineiston kautta katsoja saa visuaalisen kokemuksen aiheesta, mutta kuten luvussa 2.2.2 käsittelen aistien tärkeyttä, niin myös tila tulisi olla aistittavissa useamman eri aistin avulla.

Tila mahdollistaa useamman erilaisen formaatin käytön ja näiden vuoropuhelun keskenään. Tila kokonaisuudessa pyrin korostamaan epäluonnollisuuden tunnetta materiaalivalinnoilla.

Tilasuunnitelma on kuvitteelliseen galleriatilaan tehty näyttelykokonaisuus. Näyttelyssä yhdistyy valokuva, installaatiotaide ja audiovisuaalinen esitystapa. Tila muodostuu kolmesta eri huoneesta, jossa jokaisessa on oma tunnelma, mutta visuaalisesti kaikki huoneet ovat yhtenäisiä.

Aulaan sijoitetut valokuvaseinät vievät katsojan heti sisälle aiheeseen. Tumma huone vasemmalla on päällystetty keinonurmikolla ja jokaisella seinällä on ripustettu kuvia valotauluihin. Oikeassa huoneessa sijaitsee videoteos, joka vie katsojan syvemmälle aiheeseen äänimaailmansa avulla.

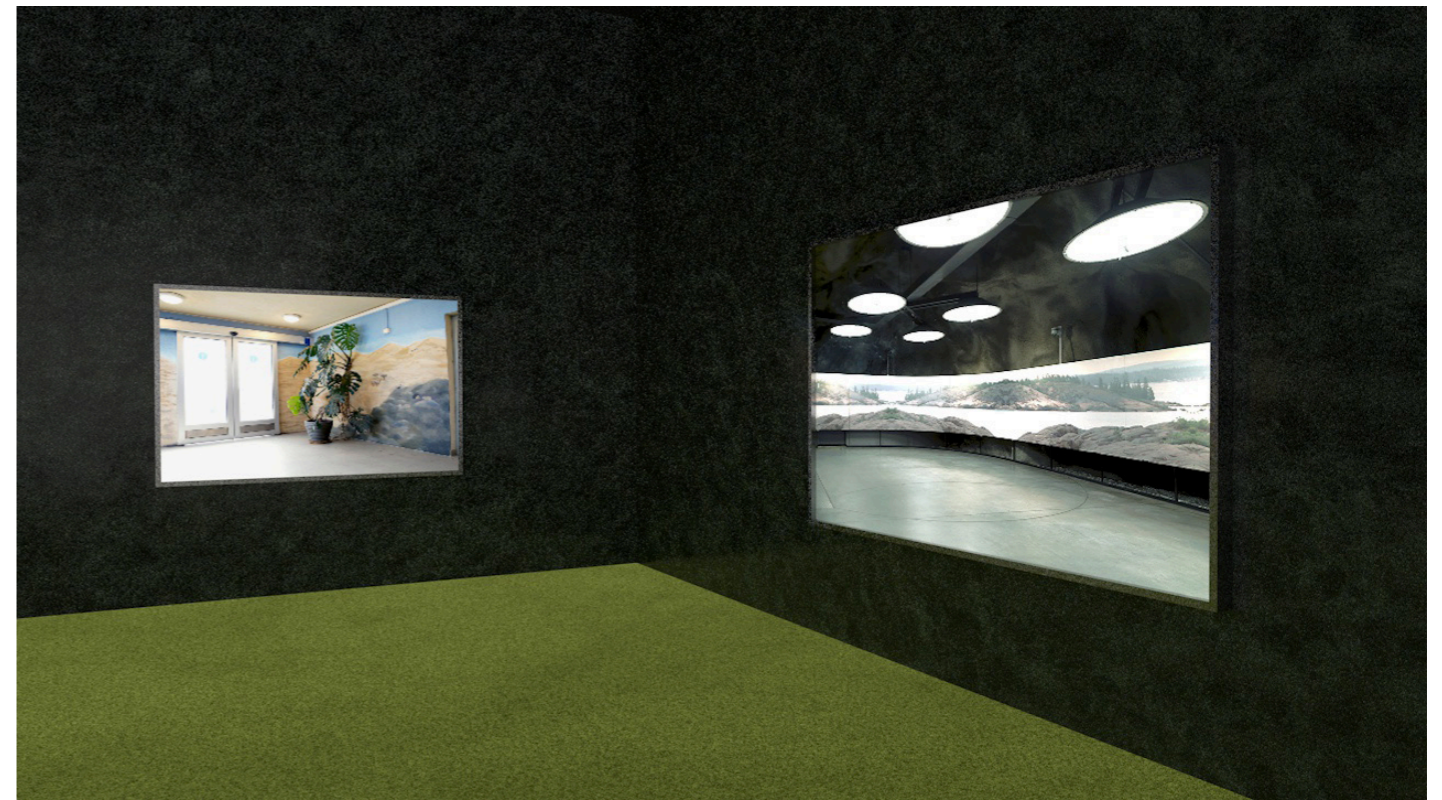
Kuva 18 3D-pohjapiirros näyttelystä

Kuva 19 3D-kuva näyttelystä

Kuva 20 3D-kuva näyttelystä

Kuva 21 3D-kuva näyttelystä

Kuva 22 3D-kuva näyttelyn videointallaatiosta.

Kuva 23 3D-kuva näyttelystä

Kuva 24 3D-kuva näyttelystä

6

BredaPhoto 2020

Elias Kaus Look

Door de jachtige levensstijl in de verstedelijkte samenleving raakt de mens meer en meer vervreemd van zijn natuurlijke omgeving. Het gevolg daarvan is dat veel mensen steeds meer stress ervaren en verlangen om uit deze stedelijke omgeving te ontsnappen en de natuur te ervaren. Juist deze natuurervaring stelt mensen in staat om zich verbonden te voelen met een plek of met een gemeenschap.

LOOK is een mix van visuele elementen, en audio van natuur, dierentuinen en onnatuurlijke omgevingen. Om volledig ondergedompeld te worden in de ervaring, is de soundscape een belangrijk onderdeel van de presentatie. In tegenstelling tot visuele prikkels worden geluiden passief en actief waargenomen waardoor herinneringen naar boven kunnen komen en de betekenis van de natuur nog sterker wordt.

De Finse beeldend kunstenaar Elias Kaus gebruikt diverse media om zijn visie op urbanisatie, natuurlijke en onnatuurlijke omgevingen vorm te geven. Hij schuwt hierbij niet een activistische opstelling in te nemen. Zijn werk werd getoond op diverse groepsexposities in Scandinavië. Momenteel studeert Kaus aan de LAB, University of Applied Sciences in Lahti, Finland.

Due to the hectic lifestyle in the urbanized society, people become more and more alienated from their natural environment. As a result, many people experience increasing stress and desire to escape from this urban environment and experience nature. It is precisely this experience of nature that allows people to feel connected to a place or with a community.

LOOK is a mix of visual elements and audio from nature, zoos and unnatural environments. To be fully immersed in the experience, the soundscape is an important part of the presentation. In contrast to visual stimuli, sounds are perceived both passively and actively, allowing memories to resurface and strengthening the meaning of nature.

The Finnish visual artist Elias Kaus uses various media to create his vision of urbanization, natural and unnatural environments. He does not shy away from taking an activist stance. His work has been shown in various group exhibitions in Scandinavia. Kaus is currently studying at the LAB, University of Applied Sciences in Lahti, Finland.

“Look” oli osana Internation Talent Programia, jossa valittiin 13 “uutta valokuvaajaa” festivaaleille. Festivaali pidettiin Bredassa 9. syyskuuta - 25. lokakuuta 2020

7

YHTEENVETO

Elämme kiinnostavaa aikaa, kun mietimme omaa suhdettamme luontoon. Suhteemme siihen on muuttunut viime vuosikymmenien aikana huomattavasti. Urbanisaatio ja länsimainen elämäntapa on etäännyttänyt meitä ja muovannut perinteistä luontosuhdetta, mutta tilalle on syntynyt useita eri mahdollisuuksia kokea luonto. Luonnollisia ja luonnottomia tapoja. Nämä muokkaavat ajatustamme siitä, miten me koemme maailman.

Käsiteltyjen tutkimusten pohjalta voidaan päätellä, että ympäristöllä on todella suuri vaikutus meihin, niin henkisesesti kuin fyysisestikin. Luonnon merkitys ja aidot luontokokemukset ja niiden tarve eivät ole häviämässä mihinkään. Suhde voi etääntyä, mutta me ihmiset tarvitsemme luontokokemuksia. Aitoja ja keinotekoisia.

Olen opinnäytteessäni käsitellyt videon ja valokuvan keinoin keinotekoisia ympäristöjä ja vielä tarkemmin eläintarhaympäristöä. Voidaan todeta, että ympäristön muutokset eivät koske vain ihmistä, vaan kaikkea elävää maapallolla. On tärkeää ymmärtää, että kaikki elävät organismit tarvitsevat toisiaan, eikä luontoa voida korvata kokonaan keinotekoisesti, koska se vaikuttaa huomattavasti ihmisen ja eläinten terveyteen ja hyvinvointiin.

Taaksepäin emme voi ajassa palata ja siksi onkin turhaa miettiä miten menetetty yhteys luontoon voitaisiin saada takaisin samalla tavalla kun se on joskus ennen saavutettu. Uusia tapoja löytyy ja niitä käytetäänkin varsin paljon.

Jo pelkällä kuvan näkemisellä on meihin valtava vaikutus. Näin voidaan ajatella, että keinotekoinen luonto on siis varteenotettava korvike luonnolle ja sitä on parempi olla urbaanissa ympäristössä sen sijaan, ettei luontoa olisi ollenkaan. Valokuvat, videot, keinotekoiset ympäristöt ja jäljitelmät auttavat meitä ylläpitämään suhdettamme luontoon.

Taide ja sen eri muodot taas auttavat meitä ymmärtämään nykyistä luontosuhdettamme ja siihen liittyviä epäkohtia. Luontoa on käsitelty laajasti taiteessa niin kauan kuin taidetta on tehty. Se on ollut taustana, viitekehyksenä ja monesti käsiteltävänä aiheena itsessään. Taiteen monet eri tyyli-suunnat ovat antaneet informaatiota ja toimineet aktivismin keinoin luonnon hyväksi.

Kuvallisen osuuteni valokuvat näyttävät kuinka arkisesta ja yleisestä asiasta on kyse. Kuvia on otettu muutaman vuoden ajan aina, kun sopivia ympäristöjä on tullut vastaan. Videoteos vie ajatukset enemmän aiheeseen ja äänimaailman avulla kertoo, kuinka nämä ympäristöt voivat olla vielä paljon epäluonnollisempia, kuin ne aluksi näyttävät.

Olemme vuorovaikutteisessa suhteessa luonnon kanssa. Muokkaamme sitä jatkuvasti omiin tarpeisiimme sopivaksi. Luonnon olemassaoloon ei tarvita ihmistä, mutta ihmisen olemassaoloon luonto on välttämätön.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Barrett, Louise. Beyond the brain : how body and environment shape animal and human minds / Louise Barrett, Second printing, 2015

The biological mind: how brain, body and environment collaborate to make us who we are / Alan Jasanoff , First edition: March 2018

Tarja Rannisto, Luonnon Estetiikka, 2007

William Myers, Bio Art – Altered Realities. London: Thames & Hudson, 2015,

Elektroniset lähteet

“View through a Window May Influence Recovery from surgery”(Roger S.Ulrich, 1984 Science, New series)
Abstract: 420

Saatavilla: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/6143402>

Attention Restoration Theory: A systematic review of the attention restoration potential of exposure to natural environments

Heather Ohly, Mathew P. White, Benedict W. Wheeler, Alison Bethel, Obioha C. Ukoumunne, Vasilis Nikolaou & Ruth Garside
2016, Journal of Toxicology and Environmental Health, Part B

Saatavilla:<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10937404.2016.1196155>

Stress Recovery During Exposure to Natural and Urban Environments.

Roger S Ulrich, Robert F Simons
1991, Journal of Environmental Psychology. 11: 201-230

Saatavilla:https://www.researchgate.net/publication/222484914_Stress_Recovery_During_Exposure_to_Natural_and_Urban_Environments_Journal_of_Environmental_Psychology_11_201-230z

Impacts of nature imagery on people in severely nature-deprived environments

Nalini M Nadkarni Patricia H Hasbach Tierney Thys Emily Gaines
Crockett Lance Schnacker 2017

Saatavilla:<https://esajournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/fee.1518>

Perspectives on Psychological Science 5:43-57. Kaplan and Berman
2010

Saatavilla:<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1745691609356784>

Individual differences in anthropomorphic attributions and human brain structure, Harriet Cullen, Ryota Kanai, Bahador Bahrami, Geraint Rees, 2014

Saatavilla: <https://academic.oup.com/scan/article/9/9/1276/1676022>

Individual differences in anthropomorphic attributions and human brain structure, Harriet Cullen, Ryota Kanai, Bahador Bahrami, Geraint Rees, 2014

Saatavilla: <https://academic.oup.com/scan/article/9/9/1276/1676022>

Evaluating the potential of zoos in reconnecting people with nature and conversation issues, Agathe Colleony, 2016

Saatavilla: <https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-01570186/document#page=104>

Zoo: A History of Zoological Gardens in the West, Eric Baratay, Elisabeth Hardouin-Fugier, Reaktion Books, 2004

Saatavilla: https://books.google.fi/books/about/Zoo.html?id=VOJSVp-ZvYYC&redir_esc=y

Extinction of experience: loss of human-nature interactions. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 14(2), 94-101.

Soga, M., & Gaston, K. J. (2016).

Saatavilla:<http://doi.org/10.1002/fee.1225>

Eladio Fernández-Galiano. The representation of nature in art, *Natur-
opa* no.93 /2000

Saatavilla:<https://rm.coe.int/natur-2000-no-93-the-representation-of-nature-in-art-/168069cdfb>

World Economic Forum, Why art has the power to change the world, 2016

Saatavilla:<https://www.weforum.org/agenda/2016/01/why-art-has-the-power-to-change-the-world/>

Muut lähteet

Can artificial grass and fake trees replace our need for 'real' nature? 2016, Martin Dallimer, Christopher Hassall, Ian Kellar

Saatavilla:<https://theconversation.com/can-artificial-grass-and-fake-trees-replace-our-need-for-real-nature-65996>

This is your brain with a nature. National Geographic Live 2015

Saatavilla: <https://www.youtube.com/watch?v=BiXrRK-yrfA>

Ilkka Halso

Saatavilla: <http://ilkka.halso.net>

Media Art Net

Saatavilla: <http://www.medienkunstnetz.de/works/tv-garden/>

The Art Story

Saatavilla: <https://www.theartstory.org/artist/eliasson-olafur/art-works/>

KUVALÄHTEET

Kuva 1: Kirjoittajan

Kuva 2: Cancel that trip to the Mediterranean – Paris has a beach now. E-fired / Shutterstock

Saatavilla: <https://theconversation.com/can-artificial-grass-and-fake-trees-replace-our-need-for-real-nature-65996>

Kuva 3: Fig. 06 – Sadly, unhealthy and dreary polar bear enclosures such as this still exist.

Saatavilla: <https://www.humansandnature.org/furry-attractions-polar-bears-in-the-zoo>

Kuva 4: Causes and consequences of loss of human-nature interactions

Saatavilla: https://www.u-tokyo.ac.jp/focus/en/articles/a_00464.html

Kuva 5: Kirjoittajan

Kuva 6: Inmate in solitary confinement cellblock IMU E-B viewing nature video imagery in an exercise room. 2017

Saatavilla: https://www.researchgate.net/figure/Inmate-in-solitary-confinement-cellblock-IMU-E-B-viewing-nature-video-imagery-in-an_fig3_319443561

Kuva 7: Banksy, Global Warming, 2009, street art, rights reserved.

Saatavilla: <http://www.artcop21.com/about/>

Kuva 8 Theater I, 2003 Ilkka Halso

Saatavilla: <http://ilkka.halso.net>

Kuva 9 Olafur Eliasson – Riverbed, Louisiana Museum of Modern Art, Denmark, 2014-2015

Saatavilla: <https://publicdelivery.org/olafur-eliasson-riverbed/>

Kuva 10: The weather project, 2003 Tate Modern, London, 2003. Photo: Andrew Dunkley & Marcus Leith

Saatavilla: <https://www.cerclemagazine.com/en/magazine/articles-magazine/the-strange-journey-of-olafur-eliasson/>

Kuva 11 Nam June Paik – TV Garden (2000 Version), 1974, video installation with color television sets and live plants, dimensions vary with installation, Solomon R. Guggenheim Museum, New York

Saatavilla: <https://publicdelivery.org/nam-june-paik-tv-garden/>

Kuva 12 Kirjoittajan

Kuva 13 Kirjoittajan

Kuva 14 Kirjoittajan

Kuva 15 Kirjoittajan

Kuva 16 Kirjoittajan

Kuva 17 Kirjoittajan

Kuva 18 Kirjoittajan

Kuva 19 Kirjoittajan

Kuva 20 Kirjoittajan

Kuva 21 Kirjoittajan

Kuva 22 Kirjoittajan

Kuva 23 Kirjoittajan

Kuva 24 Kirjoittajan

KIITOKSET

Haluan kiittää seuraavia henkilöitä opinnäytetyön avustuksesta:

Ninni Wallin
Anu Akkanen
Pauliina Pasanen
Matti Happonen
Harri Pälviranta

Lisäksi kiitos vuosikurssi VK17

